इष आत्रेयः।अग्निः। जगती

त्वामग्न ऋतायवः समीधिरे प्रत्नं प्रत्नास ऊतये सहस्कृत।
पुरुश्चन्द्रं यजतं विश्वधायसं दमूनसं गृहपतिं वरेण्यम्॥ ५.००८.०१

सहस्कृत- शक्तिसम्पन्न। अग्ने- पावक सर्वभूतहितक्रतो। पुरुश्चन्द्रम्- प्रभूताह्लादकरम्। यजतम्- पूज्यम्। विश्वधायसम्- जगद्धारकम्। गृहपतिम्- कुटुम्बपालकम्। वरेण्यम्- श्रेष्ठम्। प्रत्नम्- पुरातनम्। त्वाम्। ऋतावयः- सत्यकामाः। प्रत्नासः- पुरातनाः। ऊतये- रक्षायै। समीधिरे- उद्दीपयन्ति ॥१॥

त्वामग्ने अतिथिं पूर्व्यं विशः शोचिष्केशं गृहपतिं नि षेदिरे।
बृहत्केतुं पुरुरूपं धनस्पृतं सुशर्माणं स्ववसं जरद्विषम्॥ ५.००८.०२

अग्ने। अतिथिम्। पूर्व्यं- पुराणम्। शोचिष्केशम्- दीप्तज्वालम्। गृहपतिम्- कुटुम्बपालकम्। बृहत्केतुम्- महाप्रज्ञायुक्तम्। पुरुरूपम्- बहुरूपम्। सुशर्माणम्- सुखकरम्। स्ववसम्- स्वतेजसा रक्षितम्। जरद्विषम्- जरयितॄणां द्वेष्टारम्। त्वाम्। विशः- प्रजाः। निषेदिरे- उपासते ॥२॥

त्वामग्ने मानुषीरीळते विशो होत्राविदं विविचिं रत्नधातमम्।
गुहा सन्तं सुभग विश्वदर्शतं तुविष्वणसं सुयजं घृतश्रियम्॥ ५.००८.०३

सुभग- सौभाग्यवन्। अग्ने। होत्राविदम्- वाग्विदम्। विविचिम्- विवेकिनम्। रत्नधातमम्- रमणीयभावनाधारकम्। गुहा सन्तम्- हृदयगुहायां भवन्तम्। विश्वदर्शतम्- सर्वैर्द्रष्टव्यम्। तुविष्वणम्- बहुस्वनम्। सुयजम्- पूज्यम्। घृतश्रियम्- दीप्तश्रियम्। त्वाम्। मानुषीः विशः- प्रजाः। ईळते- स्तुवन्ति ॥३॥

त्वामग्ने धर्णसिं विश्वधा वयं गीर्भिर्गृणन्तो नमसोप सेदिम।
स नो जुषस्व समिधानो अङ्गिरो देवो मर्तस्य यशसा सुदीतिभिः॥ ५.००८.०४

Dr. Rangaji
WEBOLIM

अङ्गिरः- अङ्गनशील। अग्ने। विश्वधा- बहुधा। धर्णसिम्- धारकम्। त्वाम्। वयम्। गीर्भिः- वाग्भिः। गृणन्तः- स्तुवन्तः। नमसा- नमस्कारेण। उप सेदिम- उपास्महे। सः- तादृशस्त्वम्। समिधानः- उद्दीपितः सन्। देवः। मर्तस्य- मनुष्यस्य। यशसा- हव्येन। सुदीतिभिः- सुज्वालाभिः। नः- अस्मान्। जुषस्व- सेवस्व ॥४॥

त्वमग्ने पुरुरूपो विशेविशे वयो दधासि प्रत्नथा पुरुष्टुत।
पुरूण्यन्ना सहसा वि राजसि त्विषिः सा ते तित्विषाणस्य नाधृषे॥ ५.००८.०५

अग्ने। त्वम्। पुरुरूपः- बहुरूपः। विशेविशे। वयः- अन्नम्। प्रत्नथा- पुराणकालतः। पुरुहूत- बहुभिः साहाय्यायाहूत। दधासि- धारयसि। पुरूणि- बहूनि। अन्ना- अन्नानि। सहसा- स्वशक्त्या। वि राजसि- प्रकाशयसि। सा। तित्विषाणस्य- शक्तिमतः। ते- तव। त्विषिः- शक्तिः। नाधृषे- अधृष्या भवति ॥५॥

त्वामग्ने समिधानं यविष्ठ्य देवा दूतं चक्रिरे हव्यवाहनम्।
उरुज्रयसं घृतयोनिमाहुतं त्वेषं चक्षुर्दधिरे चोदयन्मति॥ ५.००८.०६

अग्ने। समिधानम्- उद्दीपितम्। यविष्ठ्य- युवतम। हव्यवाहनम्- चरुपुरोडाशध्यानभावनादिहव्यवाहकम्। उरुज्रयसम्- प्रभूतवेगम्। घृतयोनिम्- दीप्तिसदनम्। आहुतम्- पूजितम्। त्वेषम्- दीप्तम्। त्वाम्। चोदयन्मति चक्षुः- मतिचोदकचक्षूरूपेण। देवाः- देवताः। दधिरे- धृतवन्तः ॥६॥

त्वामग्ने प्रदिव आहुतं घृतैः सुम्नायवः सुषमिधा समीधिरे।
स वावृधान ओषधीभिरुक्षितोऽभि ज्रयांसि पार्थिवा वि तिष्ठसे॥ ५.००८.०७

अग्ने। घृतैः- पूतनवनीतोपलक्षितपूतावगमनैः। आहुतम्- पूजितम्। त्वाम्। प्रदिवः- दिव्याः। सुम्नायवः- सुखकामाः। सुसमिधा समीधिरे- उद्दीपयन्ति। सः। ओषधीभिः- वीरुद्भिर्भौमभोगैः।

Dr. Ranganji
WEBOLIM

वावृधानः- अभिवृद्धः। उक्षितः- रससिक्तः। पार्थिवा- भौमाः। ज्रयांसि- शक्तीः। वि तिष्ठसे- अधितिष्ठसि ॥७॥

Dr. Ranganji

WEBOLIM